

Naročnina listu: Celoletno 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. **Izven Jugoslavije:** Celoletno 140 din. **Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije.**

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvostvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopis se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon Interurban št. 113.

28. števil.

Maribor, dne 5. marca 1924.

Letnik XVI.

Nevarnost rimsko-beograjskega prijateljstva.

Te dni je vprašal v parlamentu bosanski poslanec Husein Alić, kaj bi storili radikalni Srbi, če bi bil kralj Hrvat, če bi bili vsi ministri in generali Hrvati, ali kratko rečeno, če bi vsa važna mesta v državi od Srbov prevzeli Hrvati. Na tako vprašanje radikalija seveda ne more odgovoriti. Potem je vprašal vladu, kako misli zagovarjati nezaslišano zlorabo dispozicijskega fonda od 62 in pol milijona dinarjev, ki se porablja za vzdrževanje političnih propalic in njihovih listov. Tudi na to vlada ne more odgovoriti in zato zahteva poslanec v imenu naroda, naj se vlada postavi pod kuratelo, pripominja pa, da so si radikalni že sami sebi našli kuratorja — v Franciji.

Pašičev režim je spravil našo državo v pravo položajstvo napram Franciji: sklenjene so tajne pogodbe, za oboroževalno posojilo je zastavljena državna imovina itd., sedaj pa nam je našel še drugega kuratorja v fašistovski Italiji. Pod italijansko izkoriščanje in kuratelo nas je spravil Pašičev režim radi tega, ker pričakuje od fašistovskega diktatorja Mussolinija pomoč pri izvajanju svoje politike na zunaj in na znotraj države. Odkar je na vladi, Mussolini vedno prigovarja: Srbi, glejte vi proti Solunu in Skadru, glede hrvatskih in slovenskih krajev se bomo pa sporazumeli! — Srbi res gledajo in gledajo proti Solunu, hrvatski in slovenski življenj pa pada pod Italijo, izgublja tam celo svoja prava kot narodna manjšina in cela naša država postaja plen italijanskega izkoriščanja. Z uničenjem reške samostojnosti je ponovljen mednarodni zločin razdelitve Poljske in uničenje dubrovniške hrvatske republike po Napoleonu ter republike Venecije po Napoleonu in Avstriji. Sramotni delež sokrivde pri ponavljanju takih zločinov pa beograjske oblasti prav nič ne peče in ne vznemirja, ker gledajo po nasvetu Mussolinija proti Solunu ter se zanašajo na njegovo pomoč v pogledu svoje notranje politike.

Rimsko-beograjska pogodba ima dve tajni klavzuli, ki naravnost ogrožata mir na Balkanu in v Evropi. To ste točki: 1. da se Italija zavezuje za slučaj notranjih nemirov v Jugoslaviji poslati čete, če bi bila od kraljevine SHS v to pozvana. V vsakem slučaju pa ostane Italija napram beograjski vladi dobrohotno nevtralna. 2. Jugoslavija dobi privoljenje Italije, da v ugodnem trenutku zasede Solun in zaledje, za kar bi dala Jugoslavija Italiji teritorialne koncesije v Dalmaciji. — To tajno stran rimskega pakta, ki je po prvi točki naperjena proti Makedoniji, po drugi pa ogroža vitalne interese hrvatskega naroda, je obravnavalo in objavilo hrvatsko narodno zastopništvo na svoji seji, ki se je vršila v nedeljo v Zagrebu. Listi, ki delajo posredno in neposredno za sedanjega režim, skušajo spodbiti verodostojnost tega razkritja, ali pa vsaj izražajo dvome ter se zanašajo, da bo vlada sedaj vse to zadostno in odločno dementirala.

Vlada res lahko vse to zanika, a ne smemo pozabiti, kako so že razne stvari tajili in zavračali ministri in kakšna so že bila poročila beograjskega presbiterja. Nadalje se ne sme pozabiti, da razkritja hrvatskega narodnega zastopništva niso nova in nepričakovana. — Skozi par tednov že napoveduje režimski tisk važne stvari glede Skadra in Soluna. Najprej se je pisalo o deputaciji iz Skadra, ki je prišla v Beograd prositi, naj se to mesto zasede ter tako reši propada in eden od radikalnih poslancev je v parlamentu vznešeno govoril o pravicah do Skadra. Potem so se pa pogledi obrnili proti Solunu, ker se je tako okrog 15. p. m. po rimskih listih začela izražati želja po nadaljnem teptanju in izigravanju mednarodnih določil. Tedaj so začeli rimski listi izražati željo in načrt, ki je zelo enostaven: če se je lahko uničila mednarodno priznana reška država, zakaj se ne bi še uničila ali prikrajšala Albanija, — Italiji Albanija, Srbiji pa Solun! — V tem smislu se je tedaj razpravljalo po raznih listih in je seveda tudi Beogradu silno prijalo. Pa to seveda ni glavno, kombinacij je bilo že vse polno in vseh mogočih, važno je pa to, da so tedaj italijanski listi tudi avtentično poročali, da vsebuje rimsko-beograjski dogovor tajna določila. — Iz tega sledi: če ne bi bilo tajnih določil, bi morala naša vlada že tedaj dementirati te rimske vesti in ker se to ni zgodilo, bo sedaj pač težko zavriniti zagrebška razkritja o tajnih točkah rimske pogodbe.

Ko tajne točke pogodbe ogrožajo mir na Balkanu, pa skuša Italija svojo politično zmago prenesti tudi na gospodarsko polje. Sedaj se vršijo trgovinska pogajanja z Italijo na temelju italijanskih predlogov, ki stremijo za tem, da se med Italijo in državo SHS vzpostavi popolna gospodarska pariteta.

Italijanska delegacija pravi: Italijanski narod je velik in velikodušen napram svojim sosedom, a posebno še proti narodu, ki si z njim deli Jadransko morje! Italijanski narod je poln demokracije in liberalizma in

zato vam mi, delegati Italije, delegati Mussolinijeve Italije ponujamo popolno reciprociteto! — Vi boste svobodno pluli po naših vodah, mi pa po vaših, vi boste pri nas lahko gradili svoje fabrike, mi pa pri vas, vi boste pri nas lahko odpirali svoje trgovine, mi pa pri vas.

Tako in podobno se glasijo sirenski glasovi italijanske delegacije ter gotovo prijetno zvenijo g. Pašiču in vsem drugim, ki imajo koristi od takih transakcij, Hrvatom in Slovencem so pa take ponudbe glasniki smrti in pogina celokupnega gospodarstva. Reciprociteta dveh enako močnih gospodarskih edinic je moralna in razumljiva, pariteta med Jugoslavijo in Italijo pa pomeni smrt našemu pomorstvu, uvozni trgovini, celi vrsti industrije in povrh še domačemu delavstvu, ki je že sedaj v veliki bedi in brezposelnosti.

Italijansko prodiranje na Balkan je v polnem teku in smo mi na potu, da postanemo največja žrtev italijanskega imperijalizma in izkoriščanja.

Politični položaj.

Pred nastopom opozicijskega bloka. Po sklepu seje hrvatskega narodnega zastopništva je že odpotoval v Beograd poslanec HRSS dr. Predavec, ki ima s seboj polnomočja gotovega števila poslancev, da jih izroči predsedstvu skupščine v verifikacijo. Ministri se neprestano posvetujejo ter obenem tudi molijo svet z raznimi kombinacijami, ki jih raznašajo po listih. — Tako se razlaga od ene strani, da se je ena cela skupina radikalnih poslancev izjavila celo za revizijo ustave ter da hoče ona prevzeti vladu z opozicijo. Drugi zopet naglašajo, da ima Pašič poleg Džemijeta še dovoljno število Pribičevićevih demokratov, da lahko z njimi naprej vlada ali pa napravi volilno vladu ter izvede volitve. Poleg tega so seveda še druge raznovrstne kombinacije. Gotovo je za sedaj samo to, da bodo radikalci po svojih znanih navadah ovirali in zavlačevali verifikacijo mandatov HRSS poslancev ter da bodo opozicijski blok razpustili kot «protidržavno» zvezo. Džemijet, ki ne preze nobene vladne zadrege, tudi sedaj pritiska na Pašiča z novimi zahtevami in če Pašič sedaj sprejema v avdijenco ravne radikalne agitatorje iz Slovenije, Hrvatske in Bosne, tudi ne bo prineslo njegovemu režimu uteha in koristi. — Vlada misli tudi na volitve, kar se vidi v tem, da že naklada — volilno koruzo. Naročila je že, da se 27 vagonov koruze, ki so bili že v Ljubljani namenjeni za siromašno prebivalstvo Slovenije, odpelje v Črno goro.

Politika oficirjev. Kakor vedno ob izmenjavanju situacije, tako se tudi sedaj kaže politično gibanje vojaških krogov, katerih kvarna vloga se je iz Srbije prenese v notranjo politiko države SHS. Po solunskem procesu se sedaj prvič pojavlja v javnosti oficirska organizacija «Črna roka», ki s svojo spomenico skupščini zatrjuje svoj patriotizem in svojo lojalnost. Črna roka je, kakor znano, izpodrinila Bela roka, ki se vedno drži radikalne stranke, ter vsa važna mesta v armadi zaseda s svojimi pristaši. Sedaj se govori od ene strani, da se hoče Bela roka pobotati s Črno roko, drugi pa domnevajo, da so med Belo roko nastali spori in da se Črna roka zato dviga, ker računa s koncem radikalnega režima.

Proti kuluku. Na skupščinski seji v soboto je zunanji minister končno le odgovoril na vprašanje poslanca dr. Hohnjeca, zakaj se v Sloveniji sestavljajo spiski za kuluk in zakaj se grozi občinam, ki so sklenile proti kuluku resolucije. Notranji minister se je izgovarjal, da se je to zgodilo z ozirom na znani zakon ministra zgradb. Poslanec dr. Hohnjec se s takim odgovorom ni zadovoljil ter je najprej razložil stališče SLS glede kuluka, potem pa z ozirom na avtonomno pravo občin zavrnil poskuse in namene prisilnih ukrepov proti občinam, ki so napravile sklepe in prošnje zoper izvedbo kuluka. To je pravo, ki ga daje poedinim državljanom ustava. Po členu 15. ustave imajo vsi državljani pravo do prošnje. Prošnje more podpisati eden ali več državljanov, ali pa pravne osebe. Prošnje se morejo predložiti vsem oblastem brez razlike. Kdo bi to pravo zanikal občinam? Po členu 14 imajo državljani pravico zborovanja in dogovorov. Zakaj se ne bi smeli razgovarjati v občinskih sejah o tem, kako nepraktičen, neizvedljiv in nemogoč je zakon o kuluku? Zakaj ne bi smeli na občinski seji se dogovarjati o resoluciji, ki izraža njihovo sodbo o kuluku, in zahtevati, da se njihovo mnenje od vlade upošteva? To pravo garantira ustava občinam, to je naravno pravo in bistvo občin. Občina je najprostejša politična edinica, ona je bila pred državo. Ona ima po svoji naravi in svojem namenu gotovo pravno določen delokrog in določeno območje. Država teh pravic občin ne more konfiscirati. Ako to izvrši, stori akt protipravosti in nasilja. Mi hočemo, da ostane pravo občin neokrnjeno. Naša stranka je vedno bila

in vedno bo določno na braniku za avtonomijo in za pravo avtonomne občine.

Nova poslanika v Beogradu. Dne 3. t. m. je predal novi italijanski poslanik v Beogradu, general Bodrero svoje akreditivne kralju. V Beograd je prispel tudi že novo imenovani francoski poslanik de Buille. Posetil je Ninčiča, na dvoru pa bo predal akreditivna pisma še tekom tega tedna.

Bolgarske reparacije naši državi. Potom sporazuma naše države z Bolgarijo bi morali mi prejeti od Bolgarov 150 milijonov levov v naravi in 150 milijonov levov v denarni gotovini. Prijemke v naravi nam mora dati Bolgarska radi revkizicij, katere si je privoščila za časa okupacije Srbije. Od onih 150 milijonov, katere naj prejmemo v naravi, bi naj dobili za 75 milijonov raznih vrst žita in sicer za: 30 milijonov pšenice, za 45 milijonov koruze in za ostalih 75 milijonov pa premoga. Bolgarska pšenica in koruza sta že pripravljena za odpremo in se tozadevno čaka samo na odlok našega finančnega ministra in potem bo to blago utovorjeno na ladje v Varni ter Burgasu. Koruza in pšenica morata biti najboljše kakovosti. Naš finančni minister še vedno čaka in čaka, akoravno se je že ena od trgovskih tvrdk ponudila, da odkupi bolgarsko žito. — Onih 150 milijonov v denarni gotovini je že prejelo naše finančno ministrstvo, samo da o tem prejemu nikdo ne zna, ali se je že uporabil, ali se še bo in kako se bo.

Po svetu.

Denar na Reki. Od sedaj naprej je zakonitim potom uvedena na ozemlju reške države italijanska valuta. Krone reške države, deponirane v Kreditnem zavodu narodnega sveta in nadomeščene z blagajniškimi boni, emisiranimi od istega zavoda, so zamenjane v lire v relaciji 0.40 lire za vsako krono, pri čemer je zapopaden tudi odbitek 0.12 lire, za katerega je italijanska vlada že izdala blagajniške bone. Rok za zamenjavo je do 1. aprila t. l.

Grška. Odlok parlamenta, da bo plebiscit odločil usodo vladavine je napravila med prebivalstvom ugoden vtis, dasi je zelo razburil ekstremne republikance. Predlog o plebiscitu je stavila vlada; republikanci so v razburjenju radi uspelega glasovanja zapustili parlament z grožnjami o nasilni vpustavitvi republike. Sedaj pa skušajo v svojih listih ta izbruh ublažiti ter ga dokumentirajo kot protest, ki je osvobodil stranko odgovornosti. Republikanci bodo še odločili, ali naj popolnoma zapuste parlament, ali pa se vrnejo nazaj. Verjetno je, da storijo poslednje, ker so se znatno ojačili; pridružilo se jim je namreč še 15 liberalnih republikancev. Tako številni bodo igrali v parlamentu znatnejšo vlogo, kakor dosedaj, ter bodo mnogo vplivali na potek plebiscita. Ta se bo vršil v začetku meseca maja in sicer v treh razdobjih. Najprej se bo glasovalo o odstaviti dinastije Svaderburg—Glücksburg, ki je bila sedaj na vladi, potem o eventualni izvolitvi nove dinastije in končno o proglašenju republike. Glasovanje se bo vršilo z glasovnimi listki. Za nepristranost plebiscita bo preskrbela vlada z raznimi varnostnimi merami, zlasti na voliščih, tako, da bo ljudstvo nemoteno izjavilo svojo voljo. Republikanci so se sedaj z vso močjo vrgli na agitacijo, pa tudi pristaši bivše dinastije delajo s podvojenimi silami tembolj, ker imajo na razpolago znatna sredstva.

Italijansko-češka trgovinska pogajanja so bila zaključena v soboto. Pogodba obstoji iz carinske pogodbe in konzularne konvencije. V slednji je rešeno tudi vprašanje potnih listov. Zadnje korekture pogodbe je napravil Mussolini sam. Velikega pomena so ugodnosti v tržaški luki in prednosti pri prevažanju čehoslovaškega izvoznega blaga po italijanskih železnicah v Trst in Genovo.

Koncesija Italije Rusiji. Italijanski listi živahno razpravljajo o rusko-italijanski pogodbi, zlasti o njeni spremeni. Službeno še ni italijanska vlada ničesar izjavila, časopisje pa je izvedelo, da se spremembe pogodbe prav nič ne tičejo koncesij, katere je Rusija Italiji že obljubila. Tičejo se samo zunanje trgovine, ki je v Rusiji državni monopol. Italija bi pa po stari pogodbi uživala take ugodnosti, ki bi bile v nasprotju z rusko ustavo. Najvažnejše koncesije, katere je Rusija Italiji dovolila, so sledeče: 1. Posebna železniška in carinska tarifa za uvoz italijanskih industrijskih izdelkov. 2. Italijanskim paroplovnim društvom se dovoli plovība po Črnem morju, kakor tudi kabotaža v črnomorskih lukah, tako, da italijanska morska zastava uživa iste pravice, kot ruska. 3. Italijanskim emigrantom bo Rusija dala na razpolago za obdelovanje ugodno področje med Črnim in Kaspiškim morjem.

Konec turškega kalifata. V turškem parlamentu v Angori je prišel na razpravo predlog, katerega je podpisalo 50 poslancev in po katerem bi se moral v Turčiji

kalifat odpraviti. Tudi bi se po novem zakonu morali izgnati vsi moški in ženski člani bivše sultanove obitelji, katerih je v Turčiji, zlasti v Carigradu precej. Izgubili bi pravo turskih državljanov, državo bi pa morali zapustiti tekom 10 dni po sprejetju zakona. Kakor se domneva, bo parlament ta predlog sprejel.

Belezke.

Kedo postavlja pri nas ministre? Na to vprašanje lahko z mirno vestjo odgovorimo: dinastija Pašić po ženski in moški strani. Celi jugoslovanski javnosti je znano, kako je stareša Pašić uzurpiral moč ter oblast do te mere, da samovoljno postavlja ministre. A to še menda vendarle ne bo vsakemu znano, da imajo tudi člani Pašićeve obitelji pravo na ustvarjanje ministrstva. Vsak ožji sorodnik g. Pašića ima kacega ministrskega kandidata. Gospod Velizar Janković je bil tudi kandidat gospe Djurdžine Pašić; pokojni Dobra Mitrović gospe Dore Pašić; a pop Janjić Radeta Pašić. S poslednjim ukazom je postal minister saobračaja dr. Kojić in zanj se je najbolj potegoval Rade Pašić. Zadeva s Kojićem je bila ta-le: V času, ko je bil položaj dr. V. Jankovića omajan in je bilo videti, da je Jankovićeve padec neizogiben, so se pojavili na trgovinskem obzoru naenkrat novi «kšefti» g. Radeta Pašić. Ti «kšefti» so prišli do resnega vprašanja in realizacije s padcem dr. Jankovića. Rade se je začel posvetovati s svojimi prijatelji in ti so takoj ugotovili, da bi bil za razvojljanje teh «kšeftov» najbolj sposoben dr. Kojić, ki na kot bivši trgovinski minister že odlično prakso. Gospod Pašić po teh družinskih razgovorih in posvetih ni vprašal nikogar za svet, ni nikogar obvestil, ampak je kar samovoljno porinil kralju v podpis ukaz o imenovanju g. Kojića ministrom saobračaja.

Zavezniki radikalov. Beograjski list «Novosti», ki je sedaj last bivšega srbskega konzula in ministra Joca Jovanovića, opisuje, kake zaveznice imajo radikali in kako se pod njimi živi v južni Srbiji, kjer so izginili skoraj že zadnji sledovi javne varnosti in avtoritete postave. Glasoviti Azem Bejta iz dreničkega sreza je bil že leta 1918 proglašen za hajduka in ocenjen (razpisali so mu precejšnjo svoto na živo ali mrtvo glavo), ko se je pa leta 1919 ženil z drugo ženo, so bili na njegovi svatbi: dva radikalna poslanca in komandant žandarmerije iz Kosovske Mitrovice in jedlo se je meso, katero so Azem Bejtanovi razbojniki izropali siromašnemu narodu. — Po gostiji je šel Bejta zopet na rop ter vedno bolj divjal, lani sta pa načelnika dreničkega in zvečanskega okrožja stopila z njim v kontakt ter se sporazumela. Po tem sporazumu se Bejta s 25 razbojniki obveže, da oblasti ne bo napadal, one pa naj njegova pustijo v miru. Po tem «sporazumu» hodi cela ta banda do zob oborožena svobodno po celem okraju. To pa še ni vse, najhujše je to, da z ljudstvom počenja, kar se ji ljubi. Tamošnji svet je primoran, da to celo bando prehrani in davek, ki ga siromašni narod plačuje za vzdrževanje teh banditov, je v mnogih krajih trikrat večji od državnega davka. Azem Bejta si sedaj v svojem selu Galice gradi veliko kamenito kulo in delo je razdelil na dve vasi ter uvedel svoj kuluk. Seljakom, ki se pridejo pritoževati, pravi srežki načelnik: Jaz vam ne ukazujej kulučiti Azem Bejti, vi pa storite, kakor morete in znate. — V sled tega seveda revni ljudje brez vsakega varstva še naprej hodijo razbojniku na kuluk. — Od nekega Arnava je zahteval Bejta, naj mu da svojo hčer za tretjo ženo. Arnavt ni hotel, hajduk mu je pa zagrozil s smrtjo in človek brez pomoči in varstva se je moral udati. Sedaj se bo te dni tretjič ženil hajduk Bejta in pilo ter jedlo se bo ko na svatbi kraljeviča Marka. — V to hajduško idilo spada tudi radikalni parlamentarni zaveznik — vodja Džemijeta Ferhat Draga. On sam je bil leta 1921 v «Službenih Novinah» razglašen za hajduka, eden njegovih bratov, Ajdin Draga je leta 1913 umrl kot hajduk, drugi Nežib Draga je pa pomagal avstrijski okupacijski oblasti pri nasilju nad prebivalci Kosovega polja. — Nadalje navajajo «Novosti» kot radikalno veličino južne Srbije popa Subotiča. Ta je bil pajdaš hajduka Zorića, ki je plenil Sandžak in Bosno. Ko je bil ta hajduk ubit, je hotel komandant banjaluskega vojnega okraja tudi popa zapreti, pop pa hitro v Beograd in v radikalno stranko — in danes so mu vsi grehi odpušteni in še vplivna osebnost je postal.

Kam plovemo?

Minil je pustni čas, čas veselice in plesov, raznih balov in plesnih venčkov itd. Društva, tudi strogo strokovna, gospodarska, se kar kosajo med seboj, katero bo imelo svoj ples. Ni je skoro krème, kjer bi se pod to ali ono krinko ne vršil kak ples. Mladina od šolarjev naprej se kar gnete tam, vino teče po mizah skrokani se gugajo posamezni pari proti jutru domov. Tako obhaja slovensko ljudstvo v pustnem času nedelje in praznike — Gospodove dni. Nadaljuje se to v pondeljek in še dalje. Kakor velika povodenj prodira to veseljačenje, pijančevanje in plesanje, divjanje in zapravljanje v vse vasi in kote naše domovine, vedno večje kroge mladine potegne v ta vrtinec. Zalostna, da je strah, je ta slika. Kaka bo naša mladina, kaka bodočnost našega naroda, če bo šlo tako naprej! Zalostni so sadovi tega veseljačenja.

Čim več je teh tako imenovanih «veselice» po gostilnah, tem več je na primer tatvin. Kadar je napoveda na kaka taka «veselica», ki ni drugega ko pitje in plesanje, takrat smo lahko prepričani, da bodo par dni

prej znanjkale kokoši, zrnje itd. Mladina zdaj nima zasluzka, starši pa tudi ne denarja, pa hajdi krasit. In sčasoma se s pomočjo teh veselice navadijo mladi ljudje na zapravljanje, pijančevanje in pohajkovanje, na pijačo in slabo družbo — in na tatvine. Od vseh strani se slišijo take in enake pritožbe. Koliko pretepo in po-bojev se zgodi pri teh priložnostih, po bolnišnicah imajo po nedeljah zvečer in v pondeljek polno dela, da pošijejo skupaj rane, dobljene pri teh «veselicah». Čudna zabava, lepo veselje to, ki se konča v bolnišnici ali pa v ječi.

V krémah ima tudi največ slabih znanj svoj začetek, česar sad so nezakonski otroci, katerih število med našim ljudstvom strahovito narašča, znamenje pokvarjenosti, moralnega propadanja, grozne lahkomišelnosti.

Med mladino, tudi kmetstvo je opaziti vedno več mrznje do rednega dela in življenja, nekako bolešno hlastanje po uživanju, zabavi brez konca in kraja. Poštene zabave o pravem času, v pravi meri nihče ne brani in ne obsoja, a to brezmejno veseljačenje cele dneve in noči je od zla, ubija dušne in telesne moči, stori človeka nesposobnega za težke in važne dolžnosti in naloge življenja. Na ta pot lahkomišelnosti, zapravljanja, razuzdanosti pripeljejo največ mladine ravno tako imenovane «veselice» po gostilnah. Tam zapravlja mladina denar, čas, poštenje, pamet in zdravje, starši pa doma solze točijo, preklinjajo, bridke ure preživljajo.

Smelo trdim, da tudi gostilničarji nimajo d tega bogve kakega haska. Ob taki priliki se mnogo pokrade, polomi in pobije, goljufa in ne plača. Starši, katerih otroci se tam pohujšajo, proklinjajo krčmarja, blagoslova božjega nima, prej ali slej pride prokletstvo nad tako hišo, nad starše ali otroke. Poznam marsikateri tak vzgled iz življenja. Zato je tudi precej pametnih in poštenih krčmarjev, ki to vpoštevajo, ki ne trpijo takih, za mladino tako pogubnih prireditvev, pa zavoljo tega ne trpijo škode, niso na slabšem, ampak na boljšem, uživajo spoštovanje poštenih ljudi, ter si ne obtežijo vesti s tujimi grehi.

Nepregledna je škoda, katero povzroča to veseljačenje in zapravljanje med našo mladino. Taki mladini ni mar resno delo, ne pošteno življenje, ne skrb za resnični napredek gospodarski in kulturni. Če se priredi kako poučno ali gospodarsko zborovanje, te mladine ni dobiti zraven, nima smisla za to, ji je predolgočasno, če pa se oglasi kje kak «cigo-migo», pa jih je na stotine zraven, vztrajajo celo noč, zapravijo lepe stotake. Ne slikam prečno, taka je slika današnjih dni v resnici! Narod, katerega mladina ne pozna reda, varčnosti in poštenja, je na potu — navzdol, v propad.

Zato se nam čudno zdi, da še oblasti, ki bi jim vendar morala biti največja skrb — blagor ljudstva, to posredno ali neposredno podpirajo. Občine dovoljujejo vse povprek muzike in plesu, okrajna glavarstva pa podaljšanje policijske ure. Kakor bi se do policijske ure še premalo pilo in je treba še podaljšati čas za pitje čez polnoč.

Amerika, Rusija in nekatere druge države spoznava jo veliko nevarnost, škodljivost in pogubnost brezmejnega pijančevanja in skušajo s prepovedjo alkoholnih pijač to škodo od ljudstva in države odvrti, naša oblastva pa še podpirajo to kugo. Hudo je za naše ljudstvo, da takozvana inteligenca v tem oziru ne daje dostikrat dobrega vzgleda. Nekateri se zelo trudijo, da bi omejili to kugo, a še niso mogli mnogo doseči, ker še je preveč presodkov, premalo resne volje, ker ima veliko moč nad nami stara navada. Zato pa bi treba bilo malo poštenega premišljevanja.

Dnevne novice.

SEJA VODSTVA SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE!

Ker gre sedaj za to, da se vrže korupcijski režim in se osnuje opozicijski blok, se je vršila v Ljubljani dne 3. t. m. v dvorani Rokodelskega doma seja vodstva SLS. Na seji je poročal o parlamentarnem položaju in o snovanju opozicijskega bloka strankin načelnik dr. Korosec. Po končani debati o načelnikovem poročilu je vodstvo stranke stavilo ta-le v obliki resolucije gd dr. Brejca predlagani in enoglasno sprejeti predlog:

Vodstvo SLS vzame poročilo strankinega načelnika z odobravanjem na znanje. Vodstvo z obžalovanjem konstatira, da je sedanji samosrbski centralistični vladni sistem teko v zunanji kakor notranji politiki države pokazal svojo popolno nesposobnost, da je s srmatno izročitvijo Reke Italiji oškodoval življenske interese države in ugled iste pred zunanjim svetom, da nima ne volje ne smisla za zaščito naših narodnih manjšin v inozemstvu, da je s svojo notranjo politiko storil vse, kar vzbuja nezadovoljnost in nevoljo ljudstva, da uganja in štiti najgrššo korupcijo, da brez stvarne potrebe, samo iz političnih nagibov, s parcelacijo Slovenije in Hrvatske razbija stare upravne ednice in stari, uživiljeni in dobri upravni red, da s kulukom in tudi drugače uvaja reakcionarne, kulturne države nevedne metode, da s krivičnim in nesocijalnim davčnim sistemom ubija blagostanje ljudstva in njegova gospodarske viře, usiljevanjem srbsčine in cirilice v šoli, uradu in javnem življenju žali naš narodni čut in pence, zavira naš naravni narodni in kulturni razvoj in občutno otežuje javno upravo tid.

Vse to dokazuje, da iz tega nevdružnega in nevednega koasa vodi samo fundamentalna reorganizacija države na avtonomistični bazi, ko se bodo avtonomni slovenski, hrvaški in srbski narod sami vladali vsak po svojih prilikah in kulturnih potrebah. Zato vodstvo SLS poziva svojo parlamentarno delegacijo, da zapo-

četo, nam proti naši volji vsiljeno borbo brezobzirno in energično nadaljuje, dokler svojega cilja ne doseže in da se pri tem poslužuje vseh možnih in dovoljenih sredstev, čijih izbiro z zaupanjem njej prepušča.

Sejo je zaključila zahvala vodstva Jugoslovanske-mu klubu za dosedanje odločne nastope.

Kolika posojila zahteva naša industrija? Centralna industrijska korporacija v Beogradu dobiva dnevno prošnje industrijalcev za posojila. Subotica prosi za 70 milijonov dinarjev in sicer za 60 industrijalcev. — Novi Sad 55 milijonov za 40. Veliki Bečkerek več nego 200 milijonov za 50 industrijalcev. Vojvodina prosi za 350 milijonov za 150. Iz Velikega Bečkereka so se javili ponajveč mlini. Ljubljanska zveza industrijalcev prosi za 30 milijonov za 20 članov in razun tega je prosila samo ena firma za 40 milijonov. Savez industrijalca Zagreb se je obrnil na centralo, da mu ta osigura posojilo v znesku 70 milijonov za 25 članov. Toliko prošnje hrvaški industrijalec kot posojilo, a v zgornjo svoto ni vračunjena svota velikega zagrebskega industrijalca, ki je prosil naravnost na centralo proti garanciji za 60 milijonov. Sarajevo je priglasilo 40 milijonov za 30 članov. Iz Makedonije se je javila samo ena skopljanska tvrdka in sicer za 5 milijonov. Dalmacija še ni poslala svojih prijav. Srbija je naznanila vse velikanske svote zelo hitro. Industrijska komora v Beogradu ima 156 podjetij od teh je prosilo vsako podjetje proti garanciji za velike svote. Beograjska industrijska komora šteje 450 članov, vsi so se javili za posojilo in med temi je okoli 200 malih mlinov. Od 156 podjetij je ponudilo 127 trajno jamstvo. Iz ravnokar navedenega je razvidno, v kako kritični denarni krizi je naša industrija. Tudi, če bo dobila naša industrija te milijonske svote, odkod, kako in kedaj bo plačala ogromne obresti.

Obiteljski dodatek častnikom. Odlok vlade, da se vsem oficirjem izplačuje mesečno za vsakega otroka 150 dinarjev, je državno računovodstvo takoj prevelo ter izdalo že nalog blagajni vojnega ministrstva, da začne omenjene doklade izplačevati že s prvim marcem.

Narodni zastopniki — denuncijanti. Hrvati v Hercegovini so dobili pri zadnjih volitvah za narodno skupščino razmeroma veliko število mandatov. Hercegovinski radičevci ne gredo v skupščino, niti ne obiskujejo svojih volilcev, a bivša radičevca Matej Kordić in Matiša Mlinarević sta se postavila čisto v službo mostarske čokorilovske čaršije, ki gnjavi ter denuncira hercegovinske Hrvate. Kordić in Mlinarević sta javno žigosana ovađuha. Ker sta se izneverila programu, na katerem sta bila izvoljena, ju je Hercegovina zavrgla in ona dva sta stopila v službo čokorilovstva. Začela sta izdajati: «Hercegovaški Slobodni dom», v katerem pojeta božanstveno slavo Nikoli Pašiću. Ni jima pa dovolj, da obožujeta Pašića, ampak hočeta dokazati svojim volilcem, ki so ju zavrgli, da predstavljata moč, ki ne pozna šale. Potom dokumentov je dokazano, da Kordić in Milanović s pomočjo čokorilovcev predstavljata hercegovske hrvaške uradnike. Eden od mostarskih čokorilovcev je pisal Kordiću, naj se zavzame za ne-kake njegove trgovinske koncesije in zajedno mu je poslal celo listo hrvaških uradnikov, ki bi naj bili predstavljeni po posredovanju Kordića. In Kordić je res točno izpolnil željo mostarskega čokorilovca. Iz ravnokar navedenega pisma je jasno, da se Kordić že dolgo ukvarja z ovađuštvom in hrvaški hercegovinski listi obljubujejo, da bodo obelodanili vse Mlinaričeve in Kordičeve denunciacije. Groza popade človeka, ako pomisli, kedo danes zastopa hercegovske Hrvate. Hercegovina ni bila nikdar tako bridko ogoljufana ter varana, kot pri zadnjih volitvah. Za pokojnim Franjevcem Didakom Buntičem, ki je bil ponos cele Hercegovine, so se dvignili do narodnega zaupanja ljudje efijaltske in ovađuške morale. V dobi volilne agitacije sta Kordić in Mlinarević prisegla, da rajše umrjeta, preden bi izdala hercegovske Hrvate. Nikdo jima ni bil dovolj pošten in dovolj značajan Hrvat. Pozivala sta narod na mržnjo napram Srbom, oznanjala sta, da se je Hrvatska pučka stranka prodala Srbom, a sedaj sta sama padla tako nizko. Čokorilovska mostarska čaršija jima je vse; iz najgorečnejših Hrvatov sta postala zatiralca lastnega naroda — hrvačořca.

Atentat na predsednika madžarske stranke. Dne 3. marca so neznanzi zlikovci napadli v Senti v Vojvodini predsednika madžarske stranke dr. Jovana Četela. V temni ulici so ga pričakovali ter odadli na njega več strelöv. Predsednik je bil lahko ranjen, policija pa še zločince zasleduje.

Napadeni zagrebski Židje. Ko je priredilo židovsko športno društvo v Zagrebu svoj ples, je prišlo skoro do pretepa med cionisti in nekaterimi mladimi vročekrvneži, ki so prišli motit židovski ples. Ko je bila zabava baš v najboljšem teku, so začele padati z galerije v dvorano steklenice z amonijakom in salmijakom, kar je plesalce strašno preplašilo, ker so vsak čas pričakovali, da padé še kaka bomba. Ko je nekdo zaklical: gori, gori, je nastala v dvorani strahovita panika in prišlo bi pri izhodu gotovo do nesreče vsled gnječe, da ni prihitela policija ter pomirila plesalce, demonstrante pa aretirala. Isti večer je nastal izgređ tudi v kavarni Corzo, ki se je s pomočjo policije prav tako završil, kakor oni na plesu.

Sarajevska občina in kopališče Ilidže. Kopališče Ilidže v bližini Sarajeva je nekđaj slovelo po celi Evropi. Bilo je izborno urejeno in posečali so ga tuji skoro iz celega sveta. Po preobratu pa je začelo kopališče propadati. Razni upravniki, vplivni člani vladne stranke, so ga smatrali za pripravno eksplicitacijsko podjetje, ki

je nosilo lepe dobičke v njihovo blagajno. Ker so se ti upravniki hitro menjavali, je vsak skušal v čimkrajšem času tem več nagrabiti, kar je seveda povzročilo propad tega nekdanjega cvetočega kopališča. Tuji so jeli izostajati in to je občutilo tudi Sarajevo, katerega trgovci in hotelirji so imeli lep zaslužek pri obilnem tujskem prometu. Radi tega se je sedaj odpravila v Beograd posebna deputacija sarajevske občine, da izposluje pri ministru za narodno zdravje odobrenje, da prevzame sarajevska občina kopališče, ki je dosedaj prinašalo državi samo deficit, v svojo lastno režijo ter ga sama upravlja. Na ta način bo korupcija v upravi izginila in kopališče se bo zopet povzdignilo.

Originalen samonar v Osjeku. Pretéklo nedeljo je izvršil v Osjeku na kolodvoru samonar trgovec s svinjami Adam Munk. Ker je zgubil v trgovini velike svote, se je odločil za samonar, katerega je izvršil na precej originalen način. Šel je k vagonom, katere je stroj na kolodvoru premikal. Na vprašanje strojevodje je Munk dejal, da išče neki vagon. Skril se je na to pod premikalne vagone ter vtaknil glavo med odbijača. Ko je hotela lokomotiva vagon priključiti, sta odbijača skupaj trčila ter zdrobila Munku glavo.

Nevarnost zdravniškega poklica. Te dni je bil težko poškodovan sarajevski psihijater dr. Egon Zahradka pri izvrševanju svojega poklica. V oddelek bolnice za umobolne, kjer je on šef, so pripeljali gorostasnega kmeta, ki je znorel ter bil tako nasilen, da je bil ves povezan z verigami in vrvmi. Ko ga je zdravnik preiskoval, se je znorelemu nenadoma posrečilo osvoboditi si roko in udaril je zdravnika z vso močjo s pestjo po levem sencu, da se je ta zgrudil takoj nezavesten ter je sedaj radi tega opasno zbolel.

Koliko tujcev se je mudilo v Beogradu leta 1923? — Centralni prijavni oddelek mesta Beograd je izdal sedaj statistiko, koliko tujcev je prišlo leta 1923 v Beograd. Dovoljenj, da stanujejo v Beogradu, je bilo registriranih od sledečih tujih državljanov: ruskih 13.250, čehoslovaskih 920, avstrijskih 404, madžarskih 245, nemških 227, italijanskih 127, grških 88, poljskih 58, rumunskih 41, francoskih 41, švicarskih 37, angleških 32, ameriških 18, bolgarskih 21, armenskih 15, španskih 8, turških 7, estonskih 7, belgijskih 5, albanskih 4, holandskih 4, reških 3, perzijskih 3, danskih 3, švedskih 3, egiptovskih 3, luksemburških 1, litvanskih 1 in letonskih 1. Vseh tujcev skupaj je bilo 16.620 iz skupno 30 držav.

Spavalna bolezen v Novem Sadu. Časopisje je precej pisalo o čudnem slučaju spalne bolezni, ki se je pred kratkem pojavila v Beogradu. Neka dijakinja je spala nepretrgoma preko 20 dni. Sedaj se je enaka bolezen pojavila tudi v Vojvodini v Novem Sadu. Vojak Lazar Ačimov iz Kovina spi že dva tedna, ne da bi ga bilo mogoče prebuditi. Leži v bolnici, kjer ga zdravniki umetno hranijo.

Konec «Beograda». Najnovejši beograjski šovnistični dnevnik «Beograd», ki je s tako silnim pompom napovedal svoje velesrbstvo, je te dni prenehal izhajati. Njegovi izdajatelji pravijo, da je to prenehanje le začasno.

Snežne in vodne nevarnosti. Iz Bosne javljajo, da je tam na več mestih promet ukinjen vsled silnih plazov, ki so razdrli prometne ceste in železniške proge na več mestih. Sneg je v Bosni in Liki zelo visok, pred par dnevi pa je pritisnil jug ter povzročil, da drve iz hribov v doline silne lavine, ki povzročajo veliko škodo. V dolinah se sneg hitro topi ter preti nekaterim krajem velika nevarnost od poplave. Zlasti Hercegovini preti katastrofa od Neretve, ki je silno narastla ter na več mestih že prekoračila bregove. Nevarnost od povodnji preti tudi v Sloveniji, nekaterim krajem in Kranjskem.

Drago je plačal spanje. Italijanski trgovec Salomon Tolentino se je vozil dne 2. t. m. iz Indije proti Sisku, hotel je namreč v Zagreb na sejm. Med Indijo in Siskom je gospod v vagonu III. razreda prav trdno zaspal. To njegovo sladko spanje je zlorabil žepni tat, ki mu je izmaknil iz notranjega žepa listnico. V listnici je dobil žepar bogat denarni plen in sicer: 41 tisoč dinarjev, 2400 italijanskih lir, eden ček na Jugoslovansko banko v Zagrebu v iznosu 100 tisoč dinarjev, drugi ček za banko «Amerika» v Trstu na 10 tisoč lir in potni list. Cela tatvina znaša v naši valuti 200 tisoč dinarjev. Tat je izginil neznan kam.

S topom nad tolovaje. Te dni se je spoprijel oddelek žandarjev v Bjelici, v drenovskem srezu s šestimi hajduki, ki so dolgo časa ropali po selu Drenica. Ko so videli tolovaje, da jih hoče žandarmerija obkoliti, so se umaknili v neko kočjo, se tamkaj zabarikadirali in se začeli braniti na življenje in smrt. Začela se je pravcata bitka, a žandarji vendarle niso mogli tolovajem do živga. Orožnikom je dospel na pomoč top. Nato so bili hajduki pozvani na prostovoljno predajo, a so na ta poziv odgovorili s celo salvo krogel. Top je začel delovati in že po par granatnih streljih se je užgala zabarikadirana kočja in v plamenih in pod tramovjem so končali 4 hajduki. Iz goreče kočje sta hotela dva pobegniti; a so ju orožniki na pobegu ustrelili.

Posetnikoma praškega vzorčnega velesejma niso potrebni čl. vizumi. Tukajšnji trgovski, industrijski, obrtniški in gospodarski krogi se opozarjajo, da nobenemu posetniku praškega vzorčnega velesejma, ki se vrši od 16. do 23. marca ter na katerem razstavlja 2500 prvovrstnih tovarov izdelujočih najrazličnejše vrste blaga z rane solidnosti pri konkurenčnih cenah, niso potrebni vizumi. Posetniki velesejma prekoračijo mejo čehoslovaške republike lahko samo na podlagi legitima cije praškega velesejma, kar velja za dobo od 9. do 30. marca t. l. Na ugodno priliko poseta praškega velesej-

ma in na ugodnosti pri potovanju, kakor tudi na to, da imajo lastniki legitimacij na čl. železnicah 33 odstot. popust pri potovanju tja in nazaj, se opozarjajo vsi tukajšnji gospodarski krogi.

Kriza v našem žitnem izvozu. Položaj naše žitne trgovine je vsled skakanja in porasta dinarja postal zelo kritičen. Radi skakanja dinarja ni bil nikdo tako bridko zadet, kakor žitni izvoznikarji. Naša konkurenca na srednje-evropskem žitnem trgu je onemogočena. — Zelo neugodne vesti za naš žitni trg prihajajo zadnje dni iz Dunaja, kamor stremi glavni del našega žitnega izvoza. Odkar se je dvignil dinar, ni prišlo na Dunaju niti do enega večjega trgovskega zaključka z našim žitom in moko. Osobito zadnji čas ne, ko je nastopila Rusija na Dunaju kot naš žitni tekmeec. Dunajska «Getreidebank und Treuhändigesellschaft» je sklenila z Rusijo pogodbo za uvoz žita. Pred vojno je izvažala Rusija 700 milijonov pudov žita, a letošnje leto ga bo že izvozila 220 milijonov. Prve pošiljave ruskega žita za Avstrijo so že dospete in sicer po Donavi. Cene ruskemu žitu so mnogo nižje nego ameriškemu, rumunskemu in jugoslovanskemu. Dunaj bo postal v najkrajšem času središče za rusko žitoizvozno trgovino. Rusko žito se bo uvažalo na Dunaj po Črnem morju in po Donavi. Predvsem se bo uvažalo na Dunaj: pšenica in rž, pozneje pa tudi drugi poljski proizvodi.

Usoda lepe knjige. Založništvo Doklerjevega grško-slovenskega slovarja obvešči naše uredništvo, da ima v svojem skladišču večjo množino slovarja, zloženega v pole. Ker zavzema to obširno delo ogromen prostor, ki se nujno rabi za druge knjige, mora založništvo del slovarja prodati za ovojni papir. Nepopisna bi bila škoda, ako zadene knjigo, v kateri je toliko duševnega truda ta žalostna usoda, zato je založništvo sklenilo ponuditi tisk po izredno nizki ceni javnim in zasebnim knjižnicam, dijakom in izobražencem sploh. Vsak nezvezan izvod v zloženih polah odda založništvo po 24 D, za šolnike in dijake 16 D. Tega denarja je slovar vreden, tudi če se ima porabiti za ovojni papir. Slovar je treba naročiti takoj pri Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Pri poštnih pošiljativah zaračuna knjigarna tudi poštino in ovoj.

Sodne takse po novem taksenem zakonu je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani v posebni brošuri, ki velja s poštino vred D 6.50.

Izseljencem za Kanado. Naše društvo «Navigazione Generale Italiana» v Genovi, katero vzdržuje ekspresne parobrodne zveze z New-Yorkom in glavnimi lukami Južne Amerike, vzpostavlja pričetkom prihodnjega meseca direktne ekspresne zveze s Kanado. Dne 7. marca t. l. odpotuje iz Geneve za Kanado parobrod «Amerika», na katerem so s posebno pažnjo pripravljene prostori za izseljence.

Opozarjamo izseljence za Kanado, kateri žele potovati z našo progo, da jim bo naš urad preskrbel brezplačno kanadsko garancijsko pismo (afidavit).

Natančneje informacije daje Putniški ured Jadranske banke, Zagreb, Petrinjska ulica 6 in ekspozitura Jadranske banke, podružnice Maribor.

Iz Maribora.

Smetanove jubilejne slavnosti v Mariboru. Na nedeljski seji Čehoslov.-jugoslovenske Lige in Češkega kluba je bilo sklenjeno sporazumno z zastopniki Narodnega gledališča in «Glasbene Matice», da bo Maribor počastil stoletnico rojstva genijalnega češkega skladatelja Bedricha Smetane sledeče: Tekom marca bo Narodno gledališče dalo več predstav Smetanove svetovnoznane opere «Prodaná nevesta». Prva predstava, ki bo okoli 15. t. m., bo imela slavnostni značaj in bo olivljena s kratkim nagovorom. V aprilu priredi vojaška godba matinejo; izvajala bo Smetanove simfonije «Má vlast» (Moja domovina). V maju pa priredi matinejo Glasbena Matica. Na sporedu bodo Smetanove krajše instrumentalne in vokalne skladbe. K generalnim vjam obema matinej bo imela srednješolska mladina prosti vstop. — Po možnosti bo vstopnina k matinejam tako zmerna, da bodo lahko tudi najširši sloji spoznali lepoto Smetanove glasbe.

Aretacija radi porajenih kolekov. Kakor pri kolainu, tako se je tudi za razpečevanje porajenih kolekov na veliko razkrija v Mariboru podružnica, ki je s petimi osebami par dni že pod ključem. Med aretiranci je tudi par mež sedanjega časa, neki Kristič. Mož je prišel iz Srbije v Maribor kot carinik in tu je dobro «radil» ter hitro «zaradil». Z njim vred so zaprti tudi njegovo ženo, rojeno Fristernik iz Maribora.

Čudna igralnica je kampirala skozi več tednov na Glavnem trgu in okrog nje so se ljudje kar rojili. Igralo se je s stožcem, visečim na vrvič, izigravali so se pa najrazličnejši predmeti. Igralec je moral najprej plačati igro in potem je poskušal svojo srečo, da s stožcem kak predmet zadene. Za reveže, ki so se kar tri krog te igralnice, je bil to pravi hazard in mestni magistrat je radi tega igralnico prepovedal.

Drugo predavanje Čehoslov.-jugoslovenske Lige o Čehoslovski bo v četrtek, dne 6. marca ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Na sporedu so skioptične slike o Pragi in historično zanimivih čeških krajih, slike iz češke industrije itd. Serija slik je nova. — Predava Ligin predsednik dr. Pivko. Vstop popolnoma prost.

Predavanje. V četrtek, dne 6. t. m. ob 3. uri popoldne predava v prvem nadstropju meščanske šole v Cankarjevi ulici gđ. Alojzija Štebi iz Ljubljane o ženskem vprašanju. Uljudno vabimo naše članice, da se predavanja udeležijo v obilnem številu.

Radotelegraf in radiotelefon sta dve iznajdbi, ki se peča z njima obširno ves kulturni svet. Da izveste prezanimive reči o izumih in napravah, ki se zde mnogim neverjetne, nepoučenim naravnost čudne, pridite poslušat v petek, dne 7. t. m. ob pol 8. uri zvečer XVIII. predavanje Prosvetnega kartela v Mariboru, Lekaršiška ulica 6. Predaval bo gospod profesor dr. J. Somrek, katerega izvajanja bodo gotovo za marsikoga kakor odkritje popolnoma novega sveta. Vstop k predavanju je vsakomur prost. Številen obisk vseh dozdanih predavanj naj pričča, kako zanimiva in priljubljena so vedno ta predavanja in zato naj nihče ne zamudi prilike, posetiti vsaj te večere, ki bodo samo še do konca aprila.

Anketa glede gospodarske krize in brezposelnosti. Da se z morebitno skupno akcijo v tem pogledu kaj uspešnejšega ukrene, sklicuje župan za četrtek, dne 6. t. m. ob 8. uri zvečer v posvetovalnico mestnega magistrata anketo vseh interesentov.

Invalidsko zborovanje. Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor sklicuje za nedeljo, dne 9. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v prostorih gostilne Orovič v Vetrinjski ulici invalidsko zborovanje. Udeležba za vse člane obvezna.

Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v mestnem okolišu mariborskem od 24. februarja do 1. marca. — Skratinka ostalo 5, novih 0, ozdravlj. 0, umrl 0, ostane 5. — Mestni fizikat.

Prosveta.

O umetniški akademiji mariborskih srednješolcev, ki je bila v pondeljek, dne 3. t. m. v Narodnem gledališču, prinesemo poročilo našega poročevalca v prihodnji številki.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU.

Repertoar.

Sreda, 5. marca «Carostelec», ab. D.
Četrtek, 6. marca «2 krat 2 je 5», ab. A. (Premijera).
Petek, 7. marca «Onstran življenja», ab. C.
Sobota, 8. marca «Carostelec», ab. B.

Dr. Vinko Šarabon:

Zgodovinske anekdote.

(Dalje).

Prijazna oporoka.

Ko je prišel Napoleon leta 1812 v Moskvo, je našel tam strahovi požar. Do najnovejših dni smo brali v zgodovinskih knjigah, da je dal Moskvo zažgati tedanji mestni poveljnik grof Fedov Rostopčin (1765—1826). Sedaj pa pravijo, da ni on povzročitelj požara. Res je, da je po izbruhu požara dal odstraniti brizgalnice, da je poslal vojaško organizirano požarno brambo proč in da je dal odpreti jetnišnice. Jetniki so netili požar naprej. — Zanimivi so Rostopčinovi spomini. Posvetil jih je človeštvu s temile lepimi besedami:

«Pasje občinstvo! Grdo zveneče glasilo vseh strasti! Enkrat se šopirš in naraščaš gor do neba, potem se valjaš v blatu, zmeraj pa na slepo poveličuješ in obrekuješ; visoki zvon nevihte, prazni odmev samega sebe, izvleček najfinejših strupov in nastajših vonjav, predstavnik satana v človeku, besnost pod krinko krščanske ljubezni; plemenito občinstvo, ki sem se te v mladosti bal, ki sem te v bolj zrelih letih častil, in ki sem te v sivi starosti zaničeval, tebi posvetim svoje spomine. Ljubeznivo občinstvo, vendar mi ne moreš do živga, kajti mrtev sem, torej gluhi, slepi in nem. O, da bi tudi ti kmalu uživalo isto srečo, kakor jaz, da boš mirno ti in da bo mirno človeštvo!»

Ta je bil pa res prijazen.

Človekoljub.

Eden najgrozovitejših trinogov vseh časov je bil rimski cesar Caligula (37—41 po Kristusu). Njegove grozovitosti si ne moremo drugače razlagati, kakor da je znorel. Konec je bil tak, kakor ga je zaslužil: ubili so ga.

Nekega uglednega moža je dal usmrtiti, ker se je šel nekam zdraviti in je prosil za podaljšanje dopusta. Rekel je: «Zdravila mu niso pomagala, zato mu je treba puščati kri.»

Kadar je bil kdo obsojen na smrt, je moral rabelj večkrat zamahniti, in Caligula mu je zmeraj rekel: «Tako ga udari, da bo smrt tudi čutil.» Torej, ne takoj odsekati glavo, temveč počasi.

Večkrat je bahavo navajal znani verz pesnika Attia: «Naj me le sovražijo, samo, da se me bojijo.»

Ko so nekoč pomotoma usmrtili nekoga drugega, kakor je bil pa obsojen, je kar enostavno rekel: «Nič ne dé, ta je tudi zaslužil.»

Nekoč se je naenkrat začel divje smejeti; navzoča konzula sta ga vprašala, zakaj se smeje. «Čemu drugemu pač, kakor da samo mignem in vama takoj prerežejo vrat.»

